

Návod k použití
pro
zubová čerpadla
Victor
všechny typy

Důležitá upozornění pro všechny typy čerpadel

1. **Úvod**
  - 1.1 Návod k použití obsahuje **důležitá upozornění**, jak provozovat bezpečně a účelově čerpadla. Jejich dodržování je podmínkou bezpečného provozování, snižuje náklady na opravy a doby výpadku, dále se zvyšuje životnost čerpadla.
  - 1.2 Návod k použití musí být **trvale k dispozici** v místě používání čerpadla.
  - 1.3 Návod k použití musí přečíst a používat **všichni osoby**, které mají za úkol pracovat s čerpadlem nebo ho udržovat.
  - 1.4 Vedle návodu k použití je potřebné dodržovat k zamezení věcných nebo zdravotních škod všechny související **předpisy o bezpečnosti práce** platné v zemi použití.
2. **Bezpečnostní pokyny**
  - 2.1 Čerpadlo, které není správně nainstalováno, špatně provozováno nebo je nedostatečně udržováno, může být zdrojem nebezpečí. Pokud se nedodržují dále uvedené pokyny, může dojít k ohrožení bezpečnosti osob.
  - 2.2 **Opatrnost** se vyžaduje **při manipulaci** se všemi částmi čerpadla. Pokud čerpadlo, agregáty nebo části váží **více než 20 kg**, doporučuje se použít vhodné **zdvíhací zařízení** pro zamezení škod na čerpadle nebo na zdraví obsluhy.

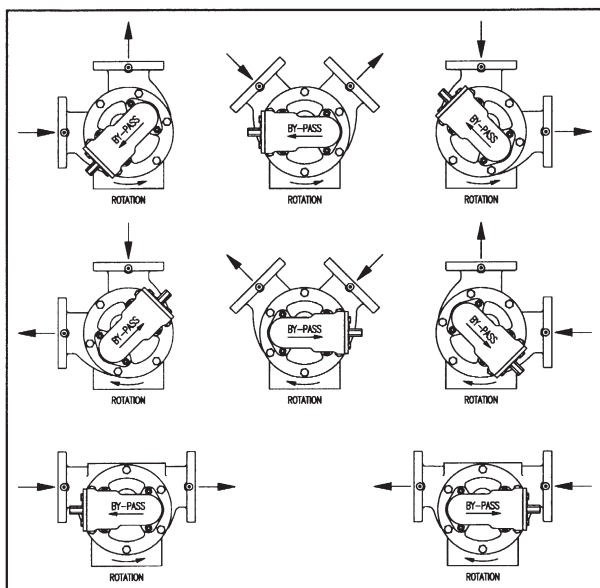
POZOR: Zdvihacími oky, umístěnými pouze na některých částech agregátu se smí **zdvíhat pouze tyto části, nikoli celý agregát**.
  - 2.3 Než se čerpadlo rozloží, je třeba respektovat veškeré bezpečnostní předpisy, zvláště tehdy, když je čerpaná kapalina **nebezpečná nebo jedovatá**. Při pochybnostech se poraďte s lékařem nebo výrobcem kapaliny.
  - 2.4 Pokud čerpadlo čerpalo **nebezpečné nebo jedovaté** kapaliny je třeba při demontáži se chránit **vhodným oděvem a brýlemi**. Vhodné je i použití dýchacích pomůcek.
  - 2.5 Před započatím všech prací na čerpadle musí být čerpadlo **izolováno od elektrické sítě**. Musí být zajištěno, že při práci na čerpadle nemůže ani náhodou opět dojít k připojení na elektrické napětí.
- 2.6 **Čerpadlo vyprázdněte**, dříve než ho demontujete od potrubí.
- 2.7 **Vypláchněte** ho kompatibilní kapalinou. Vyplachovací kapalinu pak vhodným způsobem zlikvidujte.
- 2.8 S dodavatelem kapaliny pak skonzultujte, zda nemusí být provedeny **speciální neutralizační postupy**.
- 2.9 Všechna čerpadla, která jsou zasílána do opravy musí být zbavena zbytků kapaliny, neutralizována a musí být písemně dokladováno, jaká **bezpečnostní opatření** byla učiněna vzhledem k obsluhujícímu personálu.
3. **Kontrola zásilky**
  - 3.1 Čerpadla a agregáty jsou dostatečně zajištěny pro normální transport. Přesto je nezbytné **ihned po obdržení zkontrolovat** stav dodávky. O poškození nebo deformaci obalu, které může znamenat poškození zásilky, je nutné sepsat protokol s dopravcem.
  - 3.2 **Fotodokumentace** poškození vždy usnadní uplatnění nároků na přepravce. O poškození dodávky musí být vyrozuměn výrobce nebo dodavatel.
  - 3.3 Pokud obsah zásilky **nesouhlasí** s příloženým dodacím listem, okamžitě informujte přepravce.
  - 3.4 Zkontrolujte **typový štítek** na čerpadle s potvrzením objednávky a dodacím listem, aby se mohly zjistit případné nesoulady v dodávce.
4. **Skladování**
  - 4.1 Pokud se čerpadlo ihned po dodávce nebude používat, mělo by být znovu zabaleno a uloženo na vhodném místě. Překontrolujte ochranné fólie na nelakovaných částech. Nelakované části bez prostředků proti korozi se musí dostatečně ošetřit. Plastikové zátky nebo víčka neodstraňujte. Čerpadla se musí skladovat v čistých a suchých prostorech, v opačném případě je skladujte s vhodným ochranným krytem.

- 1. Popis**
- 1.1 Čerpadla řady „R“ jsou čerpadla **s vnitřním ozubením** vhodná pro čerpání kapalin o různých viskozitách. Zvláštní uspořádání čerpadla umožňuje i čerpání kapalin, které obsahují abrazivní částice.
- 1.2 Čerpadla jsou **samonasávací** až do 8 metrů vodního sloupce. Schopnost nasávání může být ovlivněna tenzí par nebo nízkou viskozitou čerpané kapaliny.
- 1.3 Princip vnitřního ozubení zaručuje rovnoměrný proud čerpané kapaliny **bez pulzací**.
- 1.4 Čerpadla mají **pouze jednu ucpávku na hřídeli**.
- 1.5 **Axiální nastavení** rotoru se provádí bez demontáže čerpadla.
- 1.6 **Směr otáčení** čerpadla je **oboustranný**. Plného výkonu dosáhne čerpadlo při obou směrech otáčení.
- 1.7 Všechny čerpadla se dodávají s **blokem ložiska**. Přenos hnací síly poháněcího motoru se provádí pružnou spojkou nebo klínovým řemenem.
- 1.8 Čerpadla jsou označena **typem a číslem čerpadla**. Typ je uveden na typovém štítku na ložiskovém bloku. Číslo čerpadla je vyraženo v bezprostřední blízkosti štítku na **bloku ložiska**.
- 2. Instalace**
- 2.1 Vnitřní díly čerpadla jsou ošetřeny protikorozním prostředkem. Pokud by tento prostředek znečistil čerpanou kapalinu, je nutné **čerpadlo** před uvedením do provozu **propláchnout**. Při zkoušce čerpadla se nesmí používat voda.
- 2.2 Čerpadlo umístěte **co nejbliže** ke zdroji čerpané kapaliny. Vždy ho umístějte na **lehce přístupném místě** pro údržbu a obsluhu.
- 2.3 **Sací potrubí** musí mít minimálně stejnou světlost jako čerpadlo. Používejte co nejkratší sací potrubí a co nejmenší množství oblouků, zúžení a ventilů.
- Kapalné plyny nelze nasát. V těchto případech je nutné čerpadlo namontovat pod úroveň hladiny čerpané kapaliny.
- 2.4 Doporučuje se na sací straně namontovat **filtr**, který zajistí, že eventuální cizí tělesa, svářecí strusky, okuje apod. nepoškodí čerpadlo.
- 2.5 **Výtlakové potrubí** musí být navrženo tak, aby celkové tlakové ztráty v potrubí byly co nejmenší. Příliš vysoký tlak snižuje životnost čerpadla, zvláště když čerpaná kapalina je abrazivní.
- 2.6 Přejkoušejte **průchodnost potrubí** a těsnost všech závitů na potrubí.
- 2.7 **Potrubí musí ukotveno** tak, aby se vyloučila případná pnutí na čerpadle. U elastické spojky kontrolujte její souosost s hřídelem.
- 2.8 Když je ve výtlakovém potrubí namontován **zpětný ventil** s otevíracím tlakem více než 2 bary a čerpadlo má mít samonasávací schopnost, může se stát, že vzduch vytlačovaný z čerpadla, neotevře zpětný ventil a bude nutné mezi čerpadlo a zpětný ventil namontovat odvzdušňovací ventil.
- 2.9 Doporučujeme montáž **bezpečnostního (by-pass) ventilu**, který chrání čerpadlo a potrubí během provozu, pokud se výtlakové potrubí uzavře nebo jinak blokuje. Pokud je čerpadlo plánováno pro provoz v obou směrech, je k dispozici i **dvojitý bezpečnostní ventil** pro oba směry čerpání.
- POZOR: Bezpečnostní ventil (by-pass) se nesmí používat jako regulační ventil.** Pokud je nutné řídit množství čerpané kapaliny, používejte buď regulátor otáček motoru nebo část kapaliny, která prochází ventilem odvádějte zpět do výchozího bodu čerpání.
- 2.10 Čerpadla s **otopným pláštěm** mohou být otopěna buď parou o tlaku max. 10 bar nebo topným olejem do teploty 230 °C. Čerpadla s více topnými plášti mohou být zapojována buď do série nebo paralelně. Při čerpání s teplotami okolo 300 °C, je možnost z otopění vyloučit těsnění hřídele, aby při vysokých teplotách nedocházelo ke zpékání ucpávek.
- 2.11 Doporučujeme namontovat v blízkosti sací a výtlakové strany čerpadla **vakuometr a manometr**. Všechna čerpadla mají připraveny přípojky. Vakuometr a manometr usnadňují rozpoznání poruch na čerpadle nebo na celém systému.
- 2.12 **Elektromotory** musí být vybaveny automatickou ochranou proti přetížení, která odpovídá odběru proudu motoru podle typového štítku. Dbejte vždy na dostatečné chlazení a ventilaci motoru.

3. Uvedení do provozu

3.1 Při prvním spuštění **naplňte čerpadlo** trochou čerpané kapaliny, která ulehčí nasátí. Rukou zkontrolujte, zda se čerpadlo lehce otáčí.

3.2 **Otevřete všechny ventily** v sacím i výtlačovém potrubí.

Obr. 1 - směry otáčení

3.3 Spusťte motor a zkontrolujte **směr otáčení**. Při pohledu na hřídel a otáčení ve směru hodinových ručiček, se sací strana nachází vpravo.

POZOR: Čerpadla dodaná s **bezpečnostním ventilem (by-pass)**, musí mít ventil namontovaný tak, že jeho víko u nastavovacího šroubu leží **blíže sání čerpadla**. Pokud se u čerpadla změní směr čerpání, je nutné otočit i by-pass.

3.4 Čerpadla poháněná **spalovacími motory** se normálně dodávají s ruční spojkou. Motor nastartujte s vypojenou spojkou a nechte ho běžet několik minut, aby se zahřál, potom pomalu zapněte spojku. Zrychlujte až na požadované otáčky.

4. Těsnění hřídele

4.1 **Šňůrová ucpávka.** Pokud jsou úkapy příliš vysoké, je potřebné dotáhnout šrouby víka ucpávky.
POZOR: Šňůrové ucpávky nedotahujte příliš. Během provozu musí kapalina drobně protékat ucpávkou, kapalina ucpávku chladí a maže. Pokud by úkapy byly nebezpečné (korozivní nebo jedovatá kapalina), je nutné volit čerpadlo s mechanickou ucpávkou.

4.2 **Mechanická ucpávka** s externí **oddělovací kapalinou**. Před uvedením do provozu naplňte nádobku oddělovací kapalinou. Tato kapalina musí být netečná k čerpané kapalině a k materiálům čerpadla a dalším těsněním.

5. Závady

5.1 Čerpadlo nenasává.

a) **Špatný směr otáčení** (viz 3.3)

b) **V čerpadle není kapalina**, která utěsní vnitřní prostor (viz 3.1). Vakuometr se téměř nehýbe. Když musí vždy čerpadlo nasávat a trvale se vyskytují potíže, doporučujeme namontovat před čerpadlo sifon nebo patní ventil. Tímto řešením zůstane kapalina po ukončení čerpání v čerpadle.

c) **Ventily na sání uzavřeny.** Sací potrubí nebo filtr jsou blokovány. Vakuometr ukazuje vysoký podtlak. Přezkoušejte sací potrubí.

d) **Sací potrubí přisává vzduch.** Přezkoušejte svary, spoje a šroubení.

e) **Čerpadlo se samovolně neodvzdušní** (viz 2.8). Zkontrolujte, zda jsou otevřené ventily. Odvzdušněte výtlačové potrubí.

f) **Příliš velká sací výška.** Zmenšete geodetickou sací výšku.

g) **Příliš nízké otáčky.** U kapalin s viskozitou pod $20 \text{ mm}^2/\text{s}$ (cSt) nesmí otáčky poklesnout pod $1/3$ max. jmenovitých otáček.

h) **By-pass je otevřený** a blokový znečištěním. Vyčistěte ventil a sedlo ventilu.

5.2 Čerpané množství nižší než očekávané

a) **Nízké otáčky.** Zkontrolujte, zda otáčky odpovídají požadovanému čerpanému výkonu.

b) **Ucpání sacího potrubí nebo filtru.** Vakuometr a manometr jsou nestabilní. Jsou slyšet hluky způsobené kavitací.

c) **Sací potrubí přisává vzduch.** Vakuometr a manometr jsou nestabilní. Přezkoušejte šroubení, svary, těsnění a pod.

Poznámka: Netěsná místa v sacím potrubí se velmi těžko hledají. Pokud je v sacím potrubí podtlak, tak netěsnosti nelze nalézt.

d) By-pass nastaven na **nízký tlak** a část kapaliny teče zpět do čerpadla. Nastavovací šroub na by-passu dotáhnout (viz 6.1). Manometr zaregistruje vyšší tlak.

e) Sací potrubí je nedostatečně ponořeno v čerpané kapalině a přisává se vzduch. Vakuometr je nestabilní.

f) Kapalina je příliš viskózní. Vakuometr ukazuje příliš vysoké hodnoty. Jsou slyšet hluky způsobené kavitací. Zředte kapalinu zahřátím nebo zvětšete světlost sacího potrubí.

g) Příliš velká sací výška nebo velké **tlakové ztráty** v sacím potrubí. Vakuometr ukazuje vysoké hodnoty. Čerpadlo je hlučné. Změňte geodetickou výšku sání a odstraňte ze sacího potrubí přebytečné armatury.

h) Přisávání vzduchu šňůrovou nebo mechanickou ucpávkou. Šňůrovou ucpávku dotáhněte nebo přidejte další kroužek, mechanickou ucpávku vyměňte. Závada se vyskytuje zvláště tehdy, když čerpadlo pracuje s výstupním tlakem nižším než je sací tlak.

i) Nadměrné opotřebení vnitřních dílů čerpadla (viz 6.2).

5.3 Čerpadlo je příliš hlučné. Kavítace.

a) Sací potrubí ucpané. Vakuometr ukazuje vysoké hodnoty. Odstraňte příčinu, všechny ventily plně otevřete.

b) Nečistý filtr na sání. Vyčistěte.

c) Vysoké otáčky u kapalin s vysokou viskozitou. Zředte kapalinu zahřátím, zvětšete průměry sacího a výtlačového potrubí. Snižte otáčky motoru. Snižte převodový poměr pohonu převodovky nebo pohonu s klínovým řemenem.

5.4 Přetížený motor

a) Částečně uzavřené ventily na výtlačku. Manometr ukazuje vysoké hodnoty. Přezkoušejte všechny ventily.

b) Výtlačkové potrubí je ucpané nebo má malý průměr. Manometr ukazuje vysoké hodnoty. Odstranit příčinu nebo obnovit potrubí.

c) Šňůrová ucpávka je příliš dotažena. Hřídel v oblasti šňůrové ucpávky je přehřátá. Uvolnit nastavovací šrouby (viz 4.1).

d) Kapalina je příliš viskózní nebo specifická hustota vyšší než očekávaná. Snižit viskozitu, snížit otáčky, zvětšit průměr výtlačového potrubí, instalovat silnější motor.

e) Kuličková ložiska mají tendenci se **zadřít** a blokují čerpadlo. Přešetřete hřídel a čepy, kluzné ložisko vyhladte a namontujte s většími tolerancemi.

5.5 Vysoké opotřebení

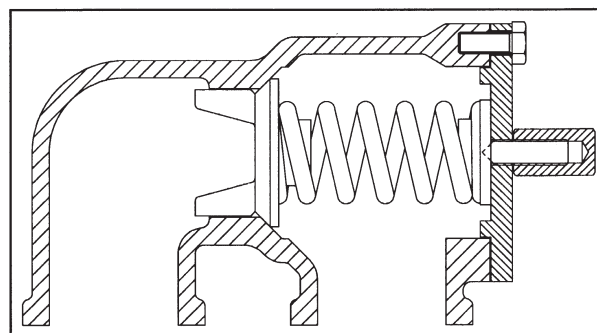
a) Kapalina obsahuje částice, větší než 0,5 - 1 mm. Nainstalujte filtr na sání. Kapalina obsahuje abrazivní částice. Snižte otáčky na maximálně 1/3 jmenovitých katalogových otáček.

b) Příliš vysoký tlak. Při čerpání abrazivních kapalin nesmí čerpaný tlak překročit 4 bary.

c) Nevhodný typ čerpadla. Např. pro čerpání rozpouštědel se používá čerpadlo vystrojené pro čerpání lubrikujících kapalin, koroze čerpadla.

d) Deformace čerpadla vlastní vahou potrubí působícího na přípojky. Nevycentrovaná pružná spojka. Příliš napnutý klínový řemen. Přetížená hřídel. Nerovná základová deska.

6. Údržba

Obr. 2 - Bezpečnostní ventil (by-pass)

6.1 Nastavení by-passu

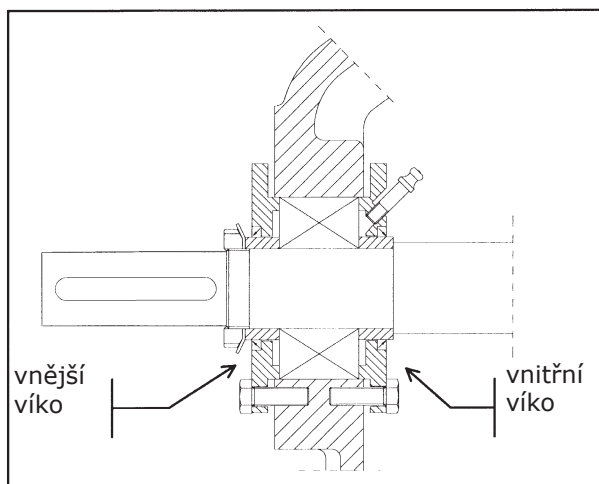
a) Odšroubujte krycí zátku.

b) Uvolněte nebo **dotáhněte** nastavovací šroub pro snížení nebo zvýšení tlaku na by-pass ventilu. Pozor na výkon motoru. Nastavení je možné provádět i během činnosti čerpadla, protože úkapy okolo nastavovacího šroubu jsou velmi malé.

POZOR: Šroub nepovolujte příliš. Pokud pružina není pod tlakem, lze šroub lehce povolit, v tomto případě už dále šroub nepovolujte.

POZOR: Bud'te opatrní při manipulaci s hořlavými nebo leptajícími kapalinami.

6.2 Axiální nastavení rotoru

Obr. 3 - víko kulového ložiska

- Uvolněte vnitřní víko.
- Vnější víko pevně dotáhněte.
- Šrouby vnějšího víka uvolněte podle tabulky.
- Vnitřní víko opět dotáhněte.

mm ² /s (cSt)			<200		200÷4000		>4000	
°C			<40		<180		>180	
Typ	šroub	záv.	R	mm	R	mm	R	mm
R 35,40	M8	1,25	1/6	0,2	1/3	0,4	1/2	0,6
R 50	M8	1,25	1/3	0,4	1/2	0,6	2/3	0,8
R 65	M8	1,25	1/3	0,4	1/2	0,6	2/3	0,8
R 80	M8	1,25	1/2	0,6	2/3	0,8	1	1,2
R 105	M10	1,5	1/2	0,7	2/3	1	1	1,5
R 150	M10	1,5	1/2	0,7	2/3	1	1	1,5
Třída			A		B		C	

R = otáčky šroubu

Třídy:

- A = provedení pro rozpouštědla (S)
- B = standardní provedení
- C = provedení pro vysoké teploty (H) nebo pro viskózní kapaliny

7. Ložiska

- Kluzná ložiska v čerpadle jsou bezúdržbová a jsou mazána čerpanou kapalinou nebo jsou samomazná.
- Kulové ložisko na hnací hřídeli s mazacím čepem se maže každých 500 provozních hodin nebo každé dva měsíce ložiskovým tukem.

8. Skladování

- Čerpadlo, které bude delší dobu bez provozu, je nejprve nutné zbavit zbytků čerpané kapaliny a vyčistit. Pokud je to nezbytné, tak použijte vhodná rozpouštědla. Čerpadlo naplňte přiměřeně olejem nebo antikoročním přípravkem a krátce zapněte. Pokud bude čerpadlo odstaveno na povětrnostních podmínkách, uzavřete sání i výtlač a čerpadlo rovněž zakryjte vodotěsným krytem.

9. Záruka

- Výrobce ručí za materiálové nebo výrobní vady po dobu dvou let od datumu prodeje.
- Oprava čerpadla nebo výměna dílů může být prováděna pouze v našich dílnách po předchozí domluvě. Náklady na dopravu, které souvisejí se záruční opravou, jdou k tíži kupujícího. Odchytky vyžadují písemné potvrzení.
- Na škody způsobené nesprávným použitím, manipulací, montáží, skladováním a rovněž na díly podléhající vysokému stupni opotřebení se záruka nevztahuje.
- Záruka zaniká, pokud je čerpadlo bez předchozího povolení rozmontováno nebo je jeho konstrukce neodborně změněna.